

DE DIES-REDE VAN Prof. Dr. K. VANSELOW

door B. STOFFEL.

Prof. te Wechel heeft onder „Boekbespreking deze rede behandeld in no. 2 van dezen jaargang van dit tijdschrift. Ik weet wel dat niet ik in de eerste plaats geroepen ben om hierover te spreken en ik ben dit ook niet van plan, maar wat Prof. te Wechel voor ons uit die rede heeft vertaald is zoo zeer in overeenstemming met mijn zienswijze, dat ik daarover toch iets wil zeggen.

Sedert de dagen dat Van SchermbEEK nog werkte heb ik getracht door te dringen in de geheimen van het boschleven. Door mijn herhaalde bezoeken aan de natuurbosschen van Rusland, Finland en Zweden, was ik in de gelegenheid het begrip plantenassociatie in het bosch aan de werkelijkheid te toetsen en kreeg ik langzamerhand den indruk dat met onze grove dennenbosschen niets bereikt zou worden dat zou leiden tot „blijvend bosch“.

De opneming van uitheemsche loof- en naaldboomen in onze bosschen, heeft reeds ten goede uitgewerkt, dat thans algemeen wordt ingezien, dat de aanleg van ongemengd Pinus silvestrisbosch, den naam „boschbouw“ niet verdient.

De boschbeheerders in Noord-Europa, hebben in het natuurbosch nog steeds de leerschool, die wij in Nederland missen en in dat koude klimaat waar slechts weinig boomsoorten voorkomen, is de keuze van de soorten gemakkelijk. Daar, in het noorden, is overal oude boschgrond. Wij moeten op onze arme zandgronden eerst den boschgrond scheppen. Op onze breedtegraad kunnen echter zooveel soorten en variëteiten groeien, dat er zoowel voor de arme als voor de betere gronden voldoende keuze is om de planten- en boomenassociatie te scheppen, die aan het doel, zal beantwoorden.

De fout van onze boschaanleggers was steeds het verlangen naar rente zoodra de eerste spade in den grond werd gestoken en de eerste boom werd geplant. Het verlangen bij boschaanleg moet uitsluitend gericht zijn op de schepping van bosch. Gelukt deze in den goeden zin, dan volgt automatisch in de toekomst het geldelijk voordeel.

Het scheppen van de struiken- en boomenassociatie waarin de normale boschontwikkeling onder verschillende omstandigheden kan plaats vinden, is de taak van den boschbeheerder, een taak, die op drogen zandgrond niet gemakkelijk is.

De oude boschbouwers die zich vergenoegden met grove dennenaanplant, hadden het vrij wat gemakkelijker.

Sinds de eerste dagen dat exoten en in 't bijzonder douglas-sparren werden aangeplant, heeft het niet ontbroken aan waarschuwingen tegen dezen aanplant en tot nog toe is het dan ook bij proefnemingen gebleven, maar in de laatste jaren verruimt zich de horizon.

De Diës-rede van Prof. V a n s e l o w is geen op zich zelf staand verschijnsel. De geest die dezen hoogleeraar deze rede deed uitspreken, is ook bij ons aanwezig. Niemand die zich ernstig met boschbouw bezighoudt zal het belang van dit inzicht in twijfel trekken.

Of onze boschbouwers, ik bedoel degenen, die zich met boschverzorging bezighouden, reeds allen doordrongen zijn van dezen geest, is een andere vraag. Wie de onderplantingen van onze Pinusbossen en de nieuw-boschaanleg in ons land critisch beschouwt, zal hier en daar een vraagteeken zetten. Een ding staat echter vast, wij gaan met reuzenschreden in de richting van V a n S c h e r m b e e k s inzicht.

De critiek op het gebruik van exoten in onze bosschen is niet bepaald opbouwend geweest. De eerste generatie van een uitheemsche houtsoort kan geen afdoende uitkomst geven over de waarde van de soort voor onzen boschbouw, noch over de waarde van het hout.

Wanneer in het bosch, uit het zaad van de groeiende boomen een tweede generatie opkomt en blijk geeft van tierigen wasdom (zooals V a n S c h e r m b e e k zich uitdrukte) kan verwacht worden, dat de beoordeeling van de soort, waarde heeft voor de toekomst.

De critische beschouwingen over ziekte-verschijnselen op de exoten, krijgen eerst waarde, wanneer is uitgemaakt, dat de soort is opgegroeid onder de meest gunstige omstandigheden in het bosch.

De iepenboomen in ons land en in het buitenland zijn ziek. Pinus silvestris zoowel in ons land als in landen met beslist Pinusklimaat (korte warme zomer en lange winterrust) worden door schot geteisterd, vroeger jaren uitsluitend in de jeugdperiode en thans ook in het oudere bosch.

Deze beide houtsoorten zijn geen exoten. De wereld is zo oud en de boomsoorten van onze bosschen zijn reeds zooveel duizenden jaren daarin voorgekomen, getuige de pollen-onderzoekingen in dikke veenlagen, dat het moeilijk is aan te nemen dat in het goed verzorgde bosch door ziekte-verschijnselen een boomsoort zou kunnen uitsterven.

Wanneer van exoten gezegd kan worden dat deze voor ons bosch ongeschikt zijn, zal dit spoedig genoeg blijken, maar dit kan alleen in het bosch door proefneming worden uitgemaakt. Voorbarige waarschuwingen belemmeren het betreden van dezen empirischen weg in hooge mate.